

Charakteristika okresu Plzeň-jih

Okres Plzeň-jih leží v jihozápadní části Plzeňského kraje. Sousedí se všemi okresy Plzeňského kraje a částečně s kraji Jihočeským a Středočeským. V rámci **rozlohy** okresu došlo od 1. 1. 2016 ke změně vlivem zrušení vojenského újezdu Brdy, jehož území částečně připadlo i třem obcím okresu Plzeň-jih (Borovno, Spálené Poříčí a Míšov). K 31. 12. 2022 tak již rozloha činila 1 068,2 km² a zaujímá 14,0 % z celkové rozlohy kraje. Podle velikosti rozlohy je okres Plzeň-jih čtvrtým největším okresem Plzeňského kraje. Hustota osídlení k 31. 12. 2022 činila 66,5 obyvatel na 1 km² a okres je tak třetím nejhustěji osídleným v kraji.

Na **území** okresu Plzeň-jih leží čtyři správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále SO ORP) Blovice, Nepomuk, Přeštice a Stod. Okres zároveň zahrnuje 6 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (dále SO POÚ): Blovice a Spálené Poříčí (SO ORP Blovice), Nepomuk (SO ORP Nepomuk), Přeštice (SO ORP Přeštice), Dobřany, Holýšov a Stod (SO ORP Stod). Do okresu Plzeň-jih patří 99 obcí, tj. 19,8 % z celkového počtu obcí v Plzeňském kraji.

Životní prostředí okresu Plzeň-jih lze v rámci kraje hodnotit celkem příznivě, je ovlivněno venkovským charakterem okresu a nízkým podílem průmyslu. Na území okresu se nově nachází 1 chráněná krajinná oblast (Brdy), dále 18 maloplošných chráněných území, v rámci nichž jde o 1 národní přírodní rezervaci (Chejlava), 11 přírodních památek a 6 přírodních rezervací (např. Chynínské buky).

V **zemědělství** Plzeňského kraje hraje okres Plzeň-jih významnou roli. Podle údajů k 31. 12. 2022 se zde hospodařilo na 61 795 ha zemědělské půdy (57,8 % rozlohy okresu), z toho na ornou půdu připadlo 44 462 ha (72,0 %). Nezemědělská půda činila 45 030 ha, z toho lesní pozemky 34 180 ha (75,9 %). Téměř třetinu (32,0 %) okresu tak pokrývají lesy, které se vyskytují převážně ve východní části okresu na úpatí Brd. Rostlinná výroba je orientována zejména na pěstování pšenice, ječmene, řepky a kukuřice (na zeleno i na siláž). Živočišná výroba se zde soustřeďuje především na chov skotu. Mezi známé zemědělské společnosti patří Zemědělská společnost Komorno, a.s. a Zemědělské družstvo Merklín u Přeštic.

Územím okresu probíhá několik důležitých **dopravních tras**. V železniční dopravě je to zejména trať Plzeň-České Budějovice. Dále je třeba zmínit tratě Plzeň-Klatovy (Železná Ruda) a Plzeň-Domažlice v návaznosti na přechody do SRN. Silniční a dálniční síť k 1. 1. 2023 bez místních komunikací měřila 830,1 km, z toho dálnice tvořily 8,1 km, silnice I. třídy 84,8 km, silnice II. třídy 209,2 km a silnice III. třídy 528,0 km.

Počtem 70 989 **obyvatel** ke konci roku 2022 se okres Plzeň-jih stal čtvrtým nejlidnatějším okresem v Plzeňském kraji. Bydlelo zde 11,6 % obyvatel kraje. V 8 městech (Blovicích, Dobřanech, Holýšově, Chotěšově, Nepomuku, Přešticích, Spáleném Poříčí a ve Stodě) žil výrazný podíl obyvatel okresu, a to 48,3 %. Od roku 2013 se počet obyvatel okresu postupně zvyšoval. Na přírůstku obyvatel se podílelo pouze kladné migrační saldo. V roce 2013 činil přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel středního stavu 1,2 osob a v roce 2022 to bylo dokonce 31,7 osob. Zcela rozdílné je to u přirozeného přírůstku, který je od roku 2011 každý rok záporný.

V roce 2022 činil **index stáří** v okrese Plzeň-jih 126,9, což je třetí nejnižší hodnota v rámci okresů Plzeňského kraje. Oproti roku 2021 se zde mírně zvýšil počet osob ve všech věkových skupinách (shodně o 1,0 %). Postupný růst byl v okrese zaznamenán také u průměrného věku, rostl ale jen do roku 2020, pak mírně poklesl.

Podle **registru ekonomických subjektů** bylo na území tohoto okresu k 31. 12. 2022 evidováno 15 906 ekonomických subjektů, z toho nejvyšší podíl tvořily fyzické osoby (83,1 %). Zásoby nerostných surovin, které znamenají potenciál pro rozvoj zpracovatelského průmyslu, se v okrese Plzeň-jih využívají zejména jako surovinová základna pro průmysl stavebních hmot zastoupený především firmou LASSELSBERGER a.s. se sídlem v Plzni. Mezi významné podniky v okrese patří MD ELEKTRONIC spol. s r.o. v Chotěšově (výroba elektrických vodičů a kabelů), International Automotive Components Group s.r.o. v Přešticích (výroba dílů pro automobilový průmysl), VISHAY ELEKTRONIC spol. s r.o. se sídlem v Přešticích (výroba elektronických součástek), Sony DADC Czech Republic, s.r.o. ve Štěnovicích (kompletační, balící a logistické služby), STREICHER, spol. s r.o. Plzeň zabývající se výstavbou inženýrských sítí pro plyny a Murr CZ, s.r.o. ve Stodě (výroba elektrických rozvodných

zařízení). K největším zaměstnavatelům na území okresu se řadí také Psychiatrická nemocnice v Dobřanech a nemocnice ve Stodě.

V období posledních 10 let dosáhla intenzita **bytové výstavby** nejvyšší hodnoty v roce 2019, kdy na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo 4,15 dokončených bytů. Nejnižší hodnota intenzity bytové výstavby za sledované období byla v okrese Plzeň-jih zaznamenána v roce 2014 (2,00). V roce 2022 došlo k meziročnímu nárůstu a hodnota vzrostla na 4,29. V okrese byla v roce 2022 zahájena výstavba 351 bytů, přičemž u 72,4 % se jednalo o byty v rodinných domech. Dokončených bytů bylo 302 a 73,2 % z nich bylo v rodinných domech.

Podle údajů **úřadu práce** bylo k 31. 12. 2022 evidováno na tomto území 983 uchazečů o zaměstnání, z toho 544 žen, 54 absolventů a mladistvých a 201 občanů se zdravotním postižením. Na 1 pracovní místo tak v okrese připadlo 0,5 uchazečů. Okres Plzeň-jih je okresem s nejnižší nezaměstnaností v Plzeňském kraji. K hlavním důvodům nízké nezaměstnanosti patří především blízkost krajského města Plzně a vznik velkých podniků v jejím okolí. K 31. 12. 2022 činil podíl nezaměstnaných osob 2,06 %, v porovnání s rokem 2021 se snížil o 0,14 procentních bodů. Od roku 2013 bylo dosaženo nejvyššího podílu nezaměstnaných osob právě v roce 2013 (5,52 %), nejnižšího naopak v roce 2018 (1,71 %).

V roce 2022 zabezpečovala v okrese **zdravotní péči** 1 nemocnice. Ve zdravotnictví působilo 219 lékařů, přičemž na 1 lékaře připadlo v průměru 322 obyvatel (třetí nejnižší počet obyvatel na 1 lékaře v kraji). V roce 2022 činilo průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti 6,174 % (třetí nejvyšší v kraji).

Ve školním roce 2022/2023 představovala síť **předškolních a školských zařízení** v okrese 36 mateřských škol, 25 základních škol, 1 gymnázium a 2 střední školy vyučující obory odborného vzdělávání bez nástavbového studia.

Okres Plzeň-jih svým charakterem, čistým životním prostředím i geografickou polohou přispívá k rozvoji cestovního ruchu v kraji.